

Villányi Alkotótelep
—
Nagyharsányi Szoborpark

Komlós Attila

Budapest, 2023. október 19.

1960-as évek: FORRADALMI VÁLTOZÁSOK KORA évezredes szokások, elméletek dőlnek meg

A korszak főbb eseményei – világpolitika és kultúra:

Dekolonizáció (1960-68 között 32 volt gyarmat válik függetlenné)

Martin Luther King beszéde „I have a Dream” (1963)

Hippi-korszak (1964-)

Commandante „Che” Guevara kivégzése (1967) és ikonná válása

Párizsi diáklázadások (1968)

Woodstock (1969)

Szelíd motorosok (1969)

Háborúellenes hangulat (Vietnam) – Bob Dylan, Joan Baez

A korszak főbb eseményei – tudomány:

Ember a világűrben, Holdraszállás

Első szívatültetés (1967)

Műholdas távközlés

Lemeztektonika

A művészet az ember önmagát
és a világot megismerő tevékenységének autonóm területe.

A művészi szabadság megvalósulása
egyúttal **elszigetelődést** is eredményez.

Ennek ellensúlyozására,
a művészeti élet kialakult struktúráját nem támadva,
de azt elkerülve
jöttek létre az első **képzőművészeti szimpozionok.**

1967.

RÉTFALVI SÁNDOR (1941-2021)

Sankt Margarethen (Ausztria)

Villány / Nagyharsány, távol Budapeستől

Felhagyott kőbánya

Alapítók: fiatal szobrászok

Külföldi művészek bekapcsolódása

Találkozás, kommunikáció a vasfüggöny két oldaláról érkezők között

AZ ALKOTÓTELEP LÉTREJÖTTE

A bányaudvar az alkotómunka indulása előtt

A Gyimóthy-villa

Alapítólevél:

Minden alkotónak egy művet a helyszínen kell hagynia – ez lett a szoborgyűjtemény alapja

Elnevezés: az alapításkor Villányhoz tartozott, ma Nagyharsány közigazgatási területén van Alkotótelep (munka)

Szoborpark (gyűjtemény)

AZ ALKOTÓTELEP LÉTREJÖTTE

Villámgyorsan megszületett egy második szobrászat.

Nem egyszerűen egy nemhivatalos a hivatalos mellett,
mert ez régi hagyomány a művészetben, hanem:

- reprezentatív, igazi értékeket teremtő a hivatalosan reprezentálóval szemben,
- valóban köztéri a köztereinkről elriasztókkal szemben,
- monumentális az annak rendelvekkel szemben,
- nyilvánosan és nagy léptékben kísérletező a sémákat variálókkal szemben,
- kollektív jellegű az egyéni teljesítmények mellett.

1. ALKOTÓI PERIÓDUS

1967-1970

Rétfalvi Sándor:
Kavicsasszony

Bocz Gyula: Jégvirág

2. ALKOTÓI PERIÓDUS

1970-1974

Helyben létrejövő nagy szobrok

Bocz Gyula: Spirál

3. ALKOTÓI PERIÓDUS

1976-1980

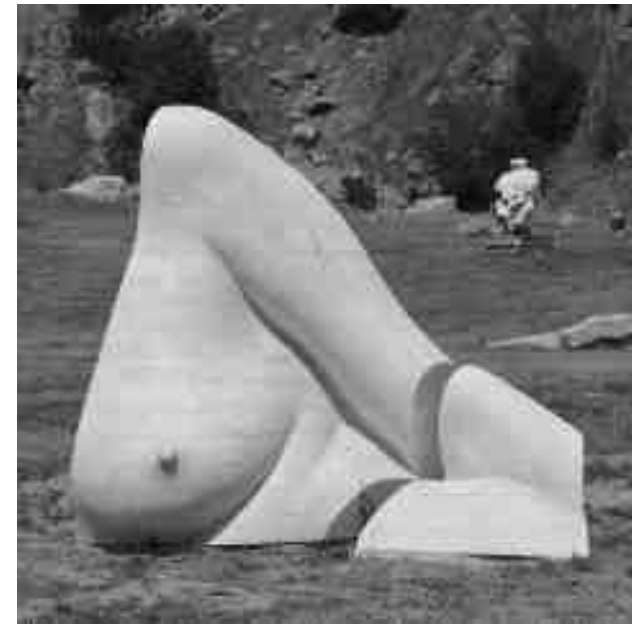
Új anyagok, figurális ábrázolások megjelenése

Mauno Kivioja: Cirkuszi ló

Peter Roller: Csomag

Bencsik István: Európa

4. ALKOTÓI PERIÓDUS

1980-1985

A csoportmunkák időszaka – Mathias Hietz, Lindabrunn

Szimpozion-asztal

Tűz-Víz-Tér

Amfiteátrum

5. ALKOTÓI PERIÓDUS

1986-1988

Kollektív munka Colin Foster vezetésével

6. ALKOTÓI PERIÓDUS

1991

„Szobrokat a ledöntött politikai emlékművek helyére”

Amemiya Issei: Csillagfény

7. ALKOTÓI PERIÓDUS

1992-től napjainkig

JPTE Képzőművészeti Mesteriskola, Bencsik István 75. születésnapja, egyéni művek

Böszörményi István: Egyárbócos

A RENDSZERVÁLTÁS UTÁN

Az alapítástól a rendszerváltozásig tartó időszak az egymásra épülő fejlődési szakaszaival egységes és teljes fejlődési ívet mutat. Ez a bő két évtized jelenti az alkotótelep aranykorát. Ezután sokkal inkább esetleges, alkalmi megnyilvánulások voltak.

A megszűnés főbb okai:

- (1) Vállalati támogatások elmaradása, az anyagi és technikai háttér eltűnése
- (2) A szoborpark megtelt művekkel, további bővítés nem volt lehetséges
- (3) A vasfüggöny leomlása után már nem számított különleges lehetőségnek, egyfajta merészségnek a felülről szabályozott rendszer keretein belüli „oázisban” való szabad alkotás lehetősége
- (4) A szimpozion-mozgalom a korábbi rendszerben inkubátorként működött, viszont a kilencvenes évek elejére teljesen erejét veszítette, kiüresedett

TURIZMUS, ÉRTÉKŐRZÉS, BEMUTATÁS

1970-es, 80-as évek:

A szabad alkotás lehetősége, a köztereken megszokott, politikai indíttatású „művekhez” képest valódi műalkotások látványa, valamint maga az alkotó munka jelentett vonzerőt

Napjainkban:

A gyűjtemény a 9/2009. (III. 6.) OKM rendelet 142. § alapján műemléki védettséget élvez.

- A szoborparkot a Baranyai Megyei Önkormányzat többségi tulajdonában lévő Baranyai Alkotótelepek Nkft. működtette 2012-ig.
- A szervezet 2012 elején állami fenntartásba került, azonban az átszervezés közepette támogatás nélkül maradt. Emiatt a cég kezelésében lévő szoborpark 2012. február végére őrzés nélkül maradt, miután a tartozások miatt az őrző-védő cég levonult a területről.
- A Baranya Megyei Kormányhivatal közbelépése nyomán sikerült a szoborpark sorsát rendezni: a létesítmény a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság fennhatósága alá került.

Új fogadóépület (2020)

Folyamatos tevékenység: szobrok állagmegóvása, restaurálása, környezet rendben tartása

Kulturális programok: Ördögkatlan Fesztivál, idegenvezetések, alkotó workshopok

Fotózási, forgatási helyszín

TURIZMUS, ÉRTÉKŐRZÉS, BEMUTATÁS

Fogadóépület és panorámasétány

A Nagyharsányi Szoborpark

48 oldalas füzet, ISBN 978-963-88992-6-2

A XXVII. Országos Symposion Találkozó résztvevői számára elérhető 2023. október 31-ig:
<https://komlosattila.hu/szoborpark.pdf>

Köszönöm a figyelmet!